

РЕЦЕНЗІЯ

завідувачки кафедри «Дизайн середовища»
Харківської державної академії дизайну і мистецтв,
кандидата мистецтвознавства, доцента Світлани КРИВУЦ
**на дисертацію Ван Вейжуна «ТЕНДЕНЦІЇ ДИЗАЙНУ КИТАЙСЬКОЇ
ІЄРОГЛІФІКИ В СУЧАСНОМУ ВІЗУАЛЬНОМУ ПРОСТОРІ»,**
подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 022 – Дизайн

Актуальність теми дослідження та зв'язок з науковими програмами, темами

Тема даної дисертації є актуальною та не викликає сумнівів, адже сучасний візуальний простір, що насичений інформацією та образами, інноваційними технологіями та різноманітними інтерактивними прийомами трансформацій візуальних знаків мови, потребує аналізу та систематизації змін векторів соціокультурного та технологічного розвитку в дизайні китайської писемності. На наш погляд, автор вдало обрав для себе три основні напрямки відображення тенденцій в дизайні китайської ієрогліфіки, серед яких: графічний дизайн, мультимедійний дизайн та дизайн предметно-просторового середовища.

Дослідження виконане відповідно до плану підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації Харківської державної академії дизайну і мистецтв.

Обґрунтованість та достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Історичний огляд збереження китайської ієрогліфіки та стан її сучасного розвитку автором змістовно відображений та має чітку періодизацію змін, визначені експериментальні розробки, що стосуються як китайської ієрогліфіки, так й європейської системи писемності, розкрито зміст експериментів з формами, що призначені для залучення уваги глядачів у візуальному просторі. Особливістю роботи над першим розділом є розгляд морфології ієрогліфіки, її класифікація та образна складова, яка відображає культурні, етнічні або історичні мотиви писемності. Неодмінною складовою роботи, що визначає її обґрунтованість та достовірність, стала систематизація тенденцій дизайну ієрогліфіки у технологічному аспекті, зокрема, аналіз та специфіка подачі цифрового шрифтового дизайну засобами мультимедійних технологій, які на основі принципу домінування допомагають у висвітленні гострих проблем сучасності та створенні нових соціальних та культурних просторів, наповнених ієрогліфічними символами. Зосередження автора на прийомах використання китайської ієрогліфіки у предметно-просторовому середовищі розкриває одну з складових новизни

роботи здобувача та дозволяє побачити перспективність майбутніх досліджень у даному напрямку, де презентація китайських ієрогліфів може бути представлена в різних формах її подання, включаючи поєднання арт-інсталяції з мистецтвом перфоменса. Акцентування уваги Ван Вейжуна на транснаціональному характері демонстрації китайської писемності змістовно обгрунтовано та також передбачає розвиток наступних досліджень.

У підсумку зазначимо, що чітка систематизація періодизації розвитку дизайну китайської ієрогліфіки; технологічних чинників, які дозволяють вирішувати питання інформаційно-комунікативних процесів у візуальному просторі, логіка дослідження – відповідають меті та завданню роботи.

Оцінка змісту і структури дисертаційної роботи

Дисертаційну роботу виконано на кафедрі графічного дизайну ХДАДМ під керівництвом Тетяни ІВАНЕНКО та Михайла ОПАЛЄВА.

Наукова робота є комплексною, предмет дослідження вивчено всебічно та системно. Цілісність дисертації забезпечується належним структуруванням матеріалу. Послідовність подання аналітичного матеріалу підтверджується необхідною кількістю візуального матеріалу, який надає можливість відчувати ті зміни, які ґрунтовно проаналізовані у тексті дослідження. Професійно надані схеми та таблиці узагальнюють аналітичний матеріал до кожного розділу дослідження та відповідають його змісту.

Структура дисертації та послідовність викладу матеріалу відповідають поставленим меті та завданням дослідження. Дослідження має чітку структуру, ілюстративний матеріал до кожного підрозділу та схеми мають високий ступінь інформативності та вказують на перспективність та сучасність теми дослідження.

У вступі Ван Вейжун розкриває загальну характеристику роботи, її актуальність, теоретико-методологічні засади та зв'язок дослідження з науковими програмами, планами, темами. Автор вказує на те, що: 1) сучасний візуальний простір, який насичений інформацією й образами – є продуктом нової ери технологій та інтерактивності; 2) зі змінами технологій оновлюються прийоми трансформацій візуальних знаків мови; 3) найбільш активними напрямками дизайну й такими, що швидко й ефективно реагують на зміни векторів соціокультурного та технологічного розвитку, є графічний дизайн, мультимедійний дизайн та дизайн предметно-просторового середовища, які ми розглядаємо в контексті візуальної комунікації.

У першому розділі автором надано результати комплексного аналізу фахової літератури, яка розкриває: дослідження китайської ієрогліфіки в різних аспектах (історію розвитку китайських ієрогліфів, особливості писемності та питання ієрогліфіки, властивості китайської каліграфії); наведено понятійний апарат дослідження; визначено основні професійні групи джерельної бази, що складає аналіз використання китайської ієрогліфіки з урахуванням трьох різних за призначенням проектних груп.

Другий розділ присвячено визначенню основних історичних періодів формування й розвитку китайської ієрогліфіки, яка базується на особливостях світосприйняття та традиціях культури Китаю в цілому. Автором надано змістовний аналіз щодо особливостей трансформації китайської писемності від перших схематичних зображень до чіткої системи форми ієрогліфів. Акцентовано увагу на актуальності систематизованих аспектів, що значно полегшує розуміння сучасного стану використання особливостей китайської писемності й розвитку шрифтового дизайну, а також використання елементів візуальної комунікації та об'єктів дизайну у візуальному громадському просторі Китаю.

У третьому розділі проаналізовано зміни розвитку китайської писемності, враховуючи форми традиційної китайської писемності, в подальшому – до універсального комп'ютерного набору. Автором приділено увагу на різноманітних анімаційних рішеннях; систематизовано великий обсяг візуального матеріалу, який дозволив визначити перспективність напрямку використання китайської писемності з урахуванням особливостей сучасних технологічних та дизайнерських трансформацій.

Дослідником доведено, необхідність демонстрації різноманітних форм елементів китайської ієрогліфіки у створенні дизайну реклами, артоб'єктів або візуально-інформаційних знаків та установок на основі національно-культурного або міжкультурного підходів. У ході проведеного аналізу візуального матеріалу автором наукової роботи виявлено основні принципи побудови дизайну артінсталяцій, рекламних знаків та візуально-комунікаційних систем, створених в умовах внутрішнього та зовнішнього просторів, серед яких: принцип домінування, єдності та гармонійності.

Загальні висновки по дисертації є логічними, послідовними і дають розгорнуті відповіді на поставлені в дисертації завдання.

Відповідність вимогам академічної доброчесності, що пред'являються при здобутті ступень доктора філософії

Дисертація пройшла перевірку сертифікованою програмою StrikerPlagiarism. У результаті вивчення дослідження порушень академічної доброчесності не виявлено. В дисертації наявні посилання на відповідні джерела, зазначені у списку використаних джерел, визначено особистий внесок автора в опублікованих у працях (одноосібно або співавторстві).

Наукова новизна положень, висновків та результатів дисертаційної роботи

Наукова новизна результатів роботи полягає у комплексному аналізі та систематизації традиційних та сучасних форм китайської ієрогліфіки на прикладі сучасного плаката; наданні класифікації китайської ієрогліфіки з урахуванням форм і технік виконання, призначення та засобів формоутворення; проведенні порівняльного аналізу анімованого китайського ієрогліфу із західними зразками анімованого шрифту; виявленні принципів та

прийомів використання китайської ієрогліфіки в дизайні предметно-просторового середовища; визначенні головних підходів, що засвідчують основні тенденції використання китайської писемності в дизайні предметно-просторового середовища. Всі складові наукової новизни дослідження свідчать про їх отримання вперше.

Змістовність та відповідність висновків поставленим завданням не підлягає сумніву. Результати дисертаційної роботи свідчать про необхідність подальшого дослідження напрямів розвитку китайської ієрогліфіки, де може бути більш розширена та поглиблена їх класифікація за візуальними характеристиками та засобами формоутворення. Перспективним питанням залишається проблематика дизайну варіативного ієрогліфічного шрифту.

Повнота викладу основних результатів дисертації в опублікованих працях

Результати дисертаційного дослідження логічно структуровані та викладені на 295 сторінках. Основний текст роботи становить 122 сторінки та складається зі вступу, трьох розділів, висновків. Список використаних джерел містить 168 позицій, додатки – альбом з 206 ілюстрацій на 126 сторінках.

Теоретичне і практичне значення одержаних результатів дослідження

Теоретичне значення отриманих результатів полягає в тому, що вони дають науково обґрунтоване уявлення про тенденції дизайну китайської ієрогліфіки та її застосування в сучасному візуальному просторі. Основні положення та результати дисертації знайшли практичне застосування у використанні їх в навчальному процесі (у лекційних курсах з історії писемності, практичних заняттях із дизайну та анімації шрифту, створенні дизайну артінсталяцій та інтер'єрів з урахуванням китайської писемності, а також при розробці навчально-методичних матеріалів і програм із дизайну). Змістовність результатів дослідження вказує на можливість побудови теоретичної бази для оптимізації практичної підготовки дизайнерів у закладах вищої освіти України та Китаю. Виявлення напрямів розвитку анімацій на основі китайської ієрогліфіки може бути запропоновано у подальшу дизайнерську практику.

Дискусійні питання та зауваження щодо змісту дисертації

Як зауваження рекомендаційного характеру відзначемо, що:

1) існує необхідність корегування тексту по прийомах та засобах. Іноді зустрічаємо змішання їх значень;

2) у підрозділах 3.1. та 3.2. – структурувати текст з більш чіткою систематизацією по прийомах та засобах, бо наразі є перебільшення опису технологічних інновацій ніж розкриття аспектів дизайну китайської ієрогліфіки;

3) позбавитись повторів слів по тексту (знайти синоніми, що найбільш розкривають зміст авторської думки).

Наведені зауваження носять лише характер побажань авторові у покращенні наукової роботи та не впливають на її загальну позитивну оцінку.

Загальна оцінка дисертаційної роботи

У цілому дисертаційна робота Ван ВЕЙЖУН на тему «Тенденції дизайну китайської ієрогліфіки в сучасному візуальному просторі» є завершеним, самостійним науковим дослідженням, що розкриває всі положення на високому теоретичному рівні, структура та обсяг якого відповідають встановленим нормам. За актуальністю, ступенем новизни, науковим рівнем, теоретичною та практичною значущістю, а також змістом та оформленням наукова робота відповідає вимогам Наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12.01.2022 р., а її автор, Ван ВЕЙЖУН, заслуговує присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 022 – Дизайн.

Рецензент:

кандидат мистецтвознавства, доцент,
завідувачка кафедри «Дизайн середовища»
Харківської державної академії
дизайну і мистецтв

Світлана КРИВУЦ

